

TÜRKİYE İLE KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ ARASINDA İMZALANAN 19.09.2002 TARİHLİ DENİZCİLİK ANLAŞMASI HAKKINDA GENEL DEĞERLENDİRME

Dr. S. Didem ALGANTÜRK*

§ I. GİRİŞ

Yapısı itibariyle uluslararası özellik arz eden denizcilik sektörü, yük ve yolcu taşımacılığı başta olmak üzere gemi inşa sanayi, liman hizmetleri, deniz turizmi, canlı ve cansız doğal kaynakların üretimi, denizcilik alanındaki teknik işbirliği ve eğitim faaliyetleri gibi yönleriyle önemli bir ticaret ve hizmet dalıdır. Bu önemli ticaret ve hizmet dalı içinde dünya ticaretinin yaklaşık % 80'i, ülkemizin ithalat ve ihracat taşımalarının ise, yaklaşık % 90'lık bölümü deniz yoluyla yapılmaktadır. Bu sebeple, denizcilik alanında işbirliğinin ve organizasyonun gerek uluslararası anlaşmalarla gerekse ikili anlaşmalar yoluyla sağlanması ve ülke ihtiyaçlarının dünya piyasasında gelişen talebe uygun olarak karşılanması oldukça önem arz etmektedir.

İncelememiz konusu olan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti arasındaki 19.9.2002 tarihli Denizcilik Anlaşması bu önemle taraf ülkeler arasında hazırlanmış bir ikili anlaşmadır.

1. Genel Olarak

19 Eylül 2002 tarihinde Ankara'da, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında imzalanan Denizcilik Anlaşması, 26.2.2003 tarih ve 4812 sayılı Kanunla onaylanarak, 3 Nisan 2003 tarih ve 25068 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanması ile birlikte yürürlüğe girmiştir^{1, 2}.

2. Amacı

Taraf ülkeler arasında imzalanan 19.9.2002 tarihli Denizcilik Anlaşması, 6 Ağustos 1997 tarihli "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile KKTC Arasında Bir Ortaklık Konseyi Kurulmasına İlişkin Anlaşma"da geliştirilmesi hedeflenen ikili ilişkiler kapsamında, iki ülke arasında 3 Eylül 1996 tarihli "Türkiye Cumhuriyeti ile Kuzey

---

* İstanbul Barosu Avukatı.

¹ Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun, mad. 2.

² İnceleme sırasında kısaca "2002 tarihli Denizcilik Anlaşması" olarak kullanılacaktır.

Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Arasında Denizde Arama ve Kurtarma Konusunda Anlaşma” ve 16 Haziran 2000 tarihli “Türkiye Cumhuriyeti Denizcilikten Sorumlu Devlet Bakanlığı ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Bayındırlık ve Ulaştırma Bakanlığı Arasında Denizciliğin Geliştirilmesine Yönelik İşbirliği Protokolü³” hükümleri de gözönüne alınmak suretiyle, *denizcilik alanında işbirliğini eşit ortaklık temelinde ve karşılıklı yarar ilkesi çerçevesinde düzenlemektir.* Bu hedefle, 19.9.2002 tarihli Denizcilik Anlaşmasının temel amaçları şunlardır⁴: Taraflar arasında ;

- a) denizcilik alanındaki işbirliğinin derinleştirilmesi ve geliştirilmesi,
- b) ortak bir deniz ulaştırma politikası oluşturulması ve bu alanda gerekli yasal değişiklikler yapılarak iki ülke denizcilik mevzuatının uyumlaştırılması,
- c) denizcilik alanında uluslararası düzeyde meydana gelecek gelişmeler karşısında ortak tutum belirlenmesi,
- d) denizyolu ile yapılan yolcu ve yük taşımacılığı hizmetlerinin kolaylaştırılması ve geliştirilmesi,
- e) tarafların deniz yetki alanlarındaki doğal kaynakların ortak araştırılması ve değerlendirilmesi,
- f) gemi yapımı, tamiri ve bakımı ile liman yapımı ve limancılık hizmetleri alanlarındaki işbirliğinin artırılması,
- g) denizcilik alanındaki teknik işbirliği ve eğitim faaliyetlerinin artırılması,
- h) denizcilikle ilgili bilimsel araştırma alanında işbirliği yapılması,
- i) deniz güvenliği, seyir güvenliği ve arama-kurtarma alanlarındaki işbirliğinin artırılması,
- j) denizcilik sektörlerinin geliştirilmesi amacıyla işbirliğinin artırılması,
- k) denizyolu ile yapılan turizm faaliyetlerinin artırılması,
- l) bütün olarak ticarî ve ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi ve artırılması,
- m) deniz kirliliğinin önlenmesi konusunda tedbirler alınması,
- n) denizcilik alanındaki diğer ortak girişimlerin teşvik edilmesidir.

Ş II. ANLAŞMA İLE GETİRİLEN DÜZENLEMELER

1. Limanlarda ve Deniz Alanlarında Gemilere Yapılacak Muameleler

Anlaşma gereğince limanlarda ve deniz alanlarında gemilere yapılacak muameleler şu şekilde düzenlenir⁵:

³ 16 Haziran 2000 tarihinde Ankara’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Denizcilikten Sorumlu Devlet Bakanlığı ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Bayındırlık ve Ulaştırma Bakanlığı Arasında Denizciliğin Geliştirilmesine Yönelik İşbirliği Protokolü”, 8 Eylül 2000 tarih ve 24164 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

⁴ 2002 tarihli Denizcilik Anlaşması mad. 1.

⁵ 2002 tarihli Denizcilik Anlaşması mad. 3

a) Taraflardan herbiri, kendi limanlarında⁶, limana kabul, serbestçe giriş-kalış ve ayrılış, liman tesislerinin kullanımı, yolcu indirme ve bindirme, yük alma ve boşaltma, seyruşefere ilişkin hizmetlerden yararlanma ve harç ve masraflarla ilgili olarak kendi gemilerine uyguladığı muameleyi diğer tarafın gemilerine de aynen uygular⁷. Bu hüküm, taraflara ait gemiler ile bu gemilerin gemi adamları⁸, yolcuları ve yüküne ilişkin tüm muameleleri kapsar. Taraflar, yük temini, yükleme ve boşaltma ile rihumlarda yer tahsisi konusunda da birbirlerine kolaylık sağlarlar.

b) Taraflar, gemilerin limanlarda bekleme sürelerini kısaltmak ve bu konudaki idarî, gümrük, sağlık ve diğer işlemleri kolaylaştırmak amacıyla gerekli tedbirleri alırlar.

c) Taraflardan herbiri kendi deniz alanlarında denizcilikle ilgili her türlü faaliyette kendi gemilerine, gemi adamlarına ve vatandaşlarına tanıdığı hakları ve uyguladığı muameleyi, diğer tarafın gemilerine, gemi adamlarına ve vatandaşlarına da aynen sağlar.

2. Denizcilik Ortak Komisyonu

Taraflardan herbiri, kendi limanları arasında yolcu ve yük taşıma hakkını, “Denizcilik Ortak Komisyonu’nun” belirleyeceği esaslara bağlı olarak diğer Tarafa da tanı⁹.

Denizcilik Ortak Komisyonu, tarafların bu Anlaşmayı hayata geçirmek amacıyla kuracakları bir komisyondur. Komisyon, Taraflarca belirlenecek üyelerden oluşur ve kararlarını oybirliği ile alır. Komisyon, yılda en az iki kez toplanır ve toplantılarını dönüşümlü olarak Türkiye Cumhuriyeti ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde yapar¹⁰.

Denizcilik Ortak Komisyonu’nun çalışma alanları şunlardır¹¹:

a) iki ülke denizcilik mevzuatının uyumlaştırılması,

⁶ 2002 tarihli Denizcilik Anlaşmasının 2. maddesi gereğince “limanlar” terimi, gemilerin yolcu ve yük indirip-bindirme, yükleme, boşaltma, bağlama ve beklemelerine elverişli, yeterli su derinliğine sahip, teknik ve sosyal altyapı tesisleri, yönetim, destek, bakım-onarım ve depolama birimleri bulunan tabii veya suni olarak rüzgâr ve deniz tesirlerinden korunmuş kıyı yapılarını ifade eder.

⁷ 2002 tarihli Denizcilik Anlaşmasının 2. maddesi gereğince “bir tarafın gemisi” terimi, taraflardan birinin gemi siciline kayıtlı olan ve ilgili tarafın kendi mevzuatına uygun olarak bayrağını taşıyan her türlü gemiyi ifade eder.

⁸ 2002 tarihli Denizcilik Anlaşmasının 2. maddesi gereğince “gemi adamı” terimi, gemi adamı listesine dahil edilen gemi personelini ifade eder.

⁹ 2002 tarihli Denizcilik Anlaşması mad. 4

¹⁰ 2002 tarihli Denizcilik Anlaşması mad.: 14

¹¹ 2002 tarihli Denizcilik Anlaşması mad.: 14

- b) denizcilik alanında gerçekleştirilecek altyapı yatırımları ile ilgili tavsiye ve önerilerde bulunulması,
- c) denizciliğin tüm alanlarında ortak eğitim çalışmaları planlanması ve düzenlenmesi,
- d) uluslararası denizcilik düzenlemelerine uyum konusunda ortak programlar tespit edilmesi,
- e) denizcilik konularında ortak yaklaşımları belirlenmesi,
- f) deniz yetki alanlarındaki doğal kaynaklardan yararlanma konusunda araştırmalar yapılması,
- g) kabotaj hakkından yararlanma konusunda önerilerde bulunulması.

3. Gemilerin Tabiiyetinin, Seyrüsefer Belgelerinin ve Gemi Adamları Kimlik Belgelerinin Tanınması

Taraflardan herbiri, diğer Tarafın yetkili makamları¹² tarafından düzenlenmiş olan, kendi bayrağını taşıyan gemilerin tabiiyetine ve seyrüsefere ilişkin belgelerini tanyacaklardır¹³.

Tarafların, 1969 tarihli Gemilerin Tonajlarını Ölçme Uluslararası Konvansiyonu¹⁴ veya yürürlükteki mevzuata göre düzenlenmiş tonaj belgelerine sahip gemileri, diğer Tarafın limanlarında yeniden ölçüm işlerinden muaf tutulacaktır. Taraflardan birinin tonaj ölçme sistemini değiştirmesi halinde bu Taraf, eşdeğer şartları belirlemek amacıyla diğer Tarafı bu değişikliklerden haberdar edecektir¹⁵.

Taraflar, birbirlerinin yetkili makamları tarafından usulüne uygun olarak düzenlenen gemi adamı kimlik belgelerini tanırlar. Türkiye Cumhuriyeti ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ndeki denizcilikle ilgili eğitim-öğretim kurumlarından mezun olan şahıslar ile beyaz listedeki ülkelerin Türkiye Cumhuriyeti tarafından ilgili mevzuat çerçevesinde denkliği kabul edilen eğitim kurumlarından mezun olan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatandaşları Türkiye Cumhuriyeti tarafından belgelendirilir¹⁶.

4. Üçüncü Ülke Vatandaşı Gemi Adamlarının Transit Geçiş ve Konaklama Hakları

Tarafların yetkili makamları tarafından usulüne uygun olarak düzenlenen gemi adamı kimlik belgeleri hamili üçüncü ülke vatandaşlığını taşıyan gemi adamları,

¹² 2002 tarihli Denizcilik Anlaşmasının 2.maddesi gereğince "*yetkili makam*", Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti tarafından Başbakanlık Denizcilik Müsteşarlığı'nı ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti tarafından Bayındırlık ve Ulaştırma Bakanlığı'nı ifade eder.

¹³ 2002 tarihli Denizcilik Anlaşması mad.: 5/I

¹⁴ 2169 sayılı Kanun, 15.12.1979 tarihli Resmi Gazete.

¹⁵ 2002 tarihli Denizcilik Anlaşması mad.: 5/II

¹⁶ 2002 tarihli Denizcilik Anlaşması mad. : 6/I - II

isimleri kaptan tarafından liman yetkililerine bildirilmek kaydıyla, gemi limanda bulunduğu sürece vize almaksızın karaya çıkabilir ve konaklama liman bölgesi içinde konaklayabilir. Söz konusu gemi adamları karaya çıkış ve gemiye dönüşlerinde düzenleyici kontrollere uyacaktır¹⁷.

Tarafların yetkili makamları tarafından usulüne uygun olarak düzenlenen gemi adamı kimlik belgeleri hamili üçüncü ülke vatandaşı gemi adamları, herbir Tarafın ülkesine giriş şartlarını yerine getirerek ve gerektiğinde vize alarak, ister bu Tarafın limanında bulunduğu gemiye atandığı göreve gitmek için, isterse kendi ülkelerine dönmek için, görev emrine sahip olmak koşuluyla, diğer Tarafın ülkesinden transit geçiş hakkına sahiptirler¹⁸.

Tarafların yetkili makamları tarafından usulüne uygun olarak düzenlenen gemi adamı kimlik belgeleri hamili üçüncü ülke vatandaşı gemi adamları, diğer Tarafın limanında sağlık nedenleri, hizmet amaçları veya yetkili mahallî makamlarca geçerli sayılan başka nedenlerle gemiden ayrıldığı takdirde, söz konusu mahallî makamlar ilgili şahsa, hastaneye kaldırıldığında ülkede kalmak, kendi ülkesine dönmek veya diğer bir limana gitmek için gerekli izni verecektir¹⁹.

Ancak, Taraflar yetkili makamlar tarafından usulüne uygun olarak düzenlenen gemi adamı kimlik belgeleri hamili olan ve sakıncalı kabul edilen kişilerin kendi ülkelerine girişlerini yasaklama hakkını saklı tutarlar²⁰.

5. İşbirliği ve Uyumlaştırma Faaliyetleri

a- Doğal Kaynaklar

Taraflar, deniz yetki alanlarındaki doğal kaynakların araştırılması ve değerlendirilmesi için ortak girişimlerde bulunacaklardır²¹.

b- Turizm

Taraflar, aralarında denizyoluyla yapılan turizm faaliyetlerini teşvik edeceklerdir. Bu amaçla, Taraflar arasındaki kruvaziyer taşımacılığı teşvik edilecek, marina ve yat işletmeciliği geliştirilecektir²².

c- Gemi ve Liman Yapımı ile Liman Modernizasyonu

Taraflar, gemi yapımı, bakımı ve onarımı, liman yapımı ve modernizasyonu ile serbest bölgeler kurulması konularında işbirliği yapacaklardır. Bu amaçla, Taraflar-

17 2002 tarihli Denizcilik Anlaşması mad.: 7/I

18 2002 tarihli Denizcilik Anlaşması mad. : 7/II

19 2002 tarihli Denizcilik Anlaşması mad. : 7/III

20 2002 tarihli Denizcilik Anlaşması mad. : 7/IV

21 2002 tarihli Denizcilik Anlaşması mad. :8

22 2002 tarihli Denizcilik Anlaşması mad.: 9

dan birinin diğer Taraf ülkesine göndereceği her türlü gemi, yüzer havuz, araç-gereç, teçhizat, makine, cihaz ve sistemleri ile bunların yapım, bakım ve onarımında kullanılan yedek parçalar, akaryakıt, yağlar ve diğer malzemeler gümrük vergilerinden ve ithalatta alınan KDV dahil her türlü vergi, resim ve harçtan muaf tutulacaktır. Ayrıca, Taraflar, özel sektör tersaneciliğini de teşvik edeceklerdir²³. Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, bu alanlarda Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine gereken yardım ve desteği sağlayacaktır²⁴.

d- Denizcilik Eğitimi ve Teknik Alanda Gelişim

Taraflar, denizcilikle ilgili aralarındaki eğitim ve teknik işbirliğini artıracaklar ve bu çerçevede, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatandaşlarına denizcilik alanında eğitim ve çalışma imkânları sağlayacaktır. Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin denizcilikle ilgili kurumunun idarî ve teknik yönden geliştirilmesi ve sahil radyo istasyonunun modernleştirilmesi ve idame ettirilmesi için gerekli yardımlara bulunacaktır²⁵.

e- Denizcilik Mevzuatı

Taraflar, Denizcilik Ortak Komisyonu'nun çalışmalarından yararlanmak suretiyle denizcilik alanındaki mevzuatlarını uyumlaştıracak²⁶ ve denizcilik ile ilgili karşılıklı bilgi alışverişinde bulunacaklardır²⁷.

f- Arama Kurtarma Faaliyetleri

Taraflardan birinin gemisine, diğer Tarafın karasularında veya diğer deniz yetki alanlarında kurtarma ve yardım gerektirecek bir durum ortaya çıkması halinde, diğer Taraf kendi bayrağını taşıyan bir gemiye sağlayacağı koruma ve yardımın aynısını sözkonusu gemiye, gemi adamlarına, yolcularına ve gemi yüküne de sağlayacaktır²⁸.

Taraflar, tehlikedeki gemilerle ilgili olarak arama kurtarma faaliyetlerini 1979 tarihli Denizde Arama ve Kurtarma Hakkında Uluslararası Hamburg Sözleşmesi²⁹ ve aralarında imzaladıkları 3 Eylül 1996 tarihli Türkiye Cumhuriyeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Arasında Denizde Arama ve Kurtarma Konusunda Anlaşma

23 2002 tarihli Denizcilik Anlaşması mad.:10/II-III

24 2002 tarihli Denizcilik Anlaşması mad.: 10/I

25 2002 tarihli Denizcilik Anlaşması mad. 11/I-II - III

26 Denizcilik Ortak Komisyonu hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. sh.3

27 2002 tarihli Denizcilik Anlaşması mad. 12

28 2002 tarihli Denizcilik Anlaşması mad. 13/I

29 10.03.1995 tarih, 3171 sayılı Kanun ile onaylanması uygun görülen, Sözleşme 22.01.1986 tarih, 86/10311 sayılı Kanun ile tasdik edilmiştir, R.G. 24.03.1986/14057.

çerçevesinde yerine getireceklerdir. Taraflar, karşılıklı olarak arama kurtarma alanında imkân ve kabiliyetlerin geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır³⁰.

6. İhtilafların Çözümü

Bu Anlaşmanın uygulanmasına ve yorumlanmasına ilişkin olarak ortaya çıkabilecek görüş farklılıkları, Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Denizcilik Müsteşarlığı ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Bayındırlık ve Ulaştırma Bakanlığı arasında karşılıklı anlayış içerisinde çözüme kavuşturulur³¹.

§ III. Sonuç ve Değerlendirme

19.9.2002 tarihli Denizcilik Anlaşması, Türkiye ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti arasında denizcilik alanında işbirliğini eşit ortaklık temelinde ve karşılıklı yarar ilkesi çerçevesinde deniz taşımacılığı, gemi inşa, bakım onarım, çevre ve deniz çevresinin korunması, liman hizmetlerinin kolaylaştırılması, gemi adamlarının her türlü faaliyetlerinin düzenlenmesi, ülkeye giriş ve çıkış konularına ilişkin hükümler içermektedir. Anlaşma ile getirilen hükümleri şu şekilde değerlendirmek mümkündür ;

1) Anlaşmanın en önemli düzenlemelerden biri, Anlaşmada öngörülen esasları hayata geçirmek amacıyla yılda iki kez toplanacak **“Denizcilik Ortak Komisyonu”** adı verilen bir komisyonun kurulmasıdır. Denizcilik Ortak Komisyonu öncelikle taraflardan her birinin kabotaj hakkını uygulanması konusunda getireceği esasları tespit edecek ve ayrıca iki ülke denizcilik mevzuatının uyumlaştırılması, denizcilik alanında alt yapı yatırımları ile ilgili tavsiye ve önerilerde bulunulması, denizciliğin tüm alanlarında ortak eğitim çalışmaları planlaması ve düzenlemesi, uluslararası denizcilik düzenlemelerine uyum konusunda ortak programlar tespit edilmesi ve denizcilik konularında ortak yaklaşımların belirlenmesi, deniz yetki alanlarındaki doğal kaynaklarda yararlanma konusunda araştırmalar yapacaktır.

2) Anlaşma gereğince, Taraflardan herbiri, kendi limanlarda ve deniz alanlarında gemilere, bu gemilerin gemi adamlarına, yolcu ve yüküne ilişkin tüm muameleleri, diğer tarafın gemilerine de aynen uygulanacağını belirtmek suretiyle deniz taşımacılığı alanından genel olarak kolaylıklar sağlanacağını kabul etmektedir.

3) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti uyruklu öğrencilerin Türkiye Cumhuriyeti Gemi Adamları Sicili'ne kayıt olabilmesi için öncelikle gemi adamı kimliği almanın ilk koşulu olan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olma şartını yerine getirmesi gerekiyordu. İhtiyacı olduğu an, gemi adamı kimliği alamadığı için öğrenci, staj yapmak amacıyla gemiye katılacağı zaman zorluklarla karşılaşmaktaydı³². Anlaşma,

30 2002 tarihli Denizcilik Anlaşması mad. 13/II - III

31 2002 tarihli Denizcilik Anlaşması mad. 15

32 2. Ulusal Denizcilik Şurası Denizcilik Eğitimi Çalışma Grubu Görüşler, Öneriler ve Değerlendirmeler, sh.29, İstanbul, 2000

Tarafların birbirlerinin yetkili makamları tarafından usulüne uygun olarak düzenlenen gemi adamı kimlik belgelerini tanıyacağı ve Türkiye Cumhuriyeti ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ndeki denizcilikle ilgili eğitim-öğretim kurumlarından mezun olan şahıslar ile beyaz listedeki ülkelerin Türkiye Cumhuriyeti tarafından ilgili mevzuat çerçevesinde denkliği kabul edilen eğitim kurumlarından mezun olan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatandaşları Türkiye Cumhuriyeti tarafından belgelendirileceği şeklindeki düzenlemesiyle Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti uyruklu gemi adamlarının bu konudaki sorunlarını ortadan kaldırmakta ve özellikle Anlaşma da belirtilen şartlarda, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti uyruklu gemi adamlarının öğretim kurumu fark gözetmeksizin Türkiye Cumhuriyeti bayraklı gemilerde çalışma olanağını getirmektedir³³.

4) Anlaşma gereğince gerçekleştirilecek ortak işbirliği ve uyumlaştırma faaliyetleri, Türkiye'nin Doğu Akdeniz'de denizcilik ve limancılık sahasında gelişimi sağlayacaktır. Özellikle, son yıllarda yatçılık ve marınacılık konusunda önemli gelişmeler kaydeden Türkiye'nin güney sahillerine Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin de dahil etmesi ve Taraflar arasında kruvaziyer taşımacılığın teşvik edilmesi turizm faaliyetlerinin artmasına ve çeşitlenmesine katkıda bulunacaktır.

5) Anlaşma gereğince, her türlü gemi, yüzer havuz, araç-gereç, teçhizat, makine, cihaz ve sistemleri ile bunların yapım, bakım ve onarımında kullanılan yedek parçalar, akaryakıt, yağlar ve diğer malzemeler gümrük vergilerinden ve ithalatta alınan Katma Değer Vergisi dahil her türlü vergi, resim ve harçtan muaf tutulması, tersanelerin modernizasyonu ve gemi inşa sanayi açısından önemli bir teşvik düzenlemesidir.

6) Anlaşma gereğince, arama kurtarma faaliyetlerinin Kuzey Kıbrıs Türkiye Cumhuriyeti kıyılarını da kapsayacak şekilde yaygınlaştırılması sağlanmaktadır.

---

³³ Kabotaj Kanunu'ndaki düzenleme gereğince, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti uyruklu gemiadamlarının Türkiye Cumhuriyeti bayraklı gemilerde çalışma imkanı bulunmamakla birlikte 1976 yılında çıkarılan Bakanlar Kurulu kararı ile Yüksek Denizcilik Okulu mezunu Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti uyruklu kişilerin Türkiye Cumhuriyeti Gemiadamları Siciline kayıt olabilmeleri ve Türkiye Cumhuriyeti bayraklı gemilerde çalışabilmelerine imkan sağlanmıştı. Ancak bu karar diğer öğretim kurumlarından mezun olanlara aynı imkanı sağlamamaktaydı, bkz. 2. Ulusal Denizcilik Şurası Denizcilik Eğitimi Çalışma Grubu Görüşler, Öneriler ve Değerlendirmeler, sh.29, İstanbul, 2000